

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG5030005

ชื่อโครงการ: โครงการสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของประเทศไทยกับการใช้ทะเลอย่างยั่งยืน

ชื่อนักวิจัย : เติมศักดิ์ จารยะพันธุ์¹, ศรีณย์ เพ็ชรพิรุณ², โกมล จิรัชย์สุทธิกุล³, พวงทอง อ่อนอุระ⁴, สมิท ธรรมเชื้อ⁴, เทวัญ ธนมาลารัตน์⁴, อรชา ธนากร⁵, สุมาลี สุขदानนท์⁶, สุนันทา เจริญปัญญา⁶, สมภพ รุ่งสุภา¹, วันชัย จันท์ละเอียด⁷, อภรณ์ โพธิ์พงษ์วิวัฒน์¹, วลัยพร ล้ออัศจรรย์¹, โสภิต สร้อยสอดศรี¹, พรพรรณ จันท์แจ้ง¹,

¹สถาบันวิจัยทรัพยากรทางน้ำ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ²คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ³สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ⁴กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ⁵กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ, ⁶สถาบันการขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ⁷กรมอุทกศาสตร์,

Email address: jpaderms@chula.ac.th

ระยะเวลาโครงการ: พฤศจิกายน 2549 – ตุลาคม 2550

ทะเลเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ การใช้ทะเลในปัจจุบันครอบคลุมหลายมิติ แต่เป็นไปโดยขาดแผนการบริหารจัดการในภาพรวมที่ชัดเจน จึงเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาครั้งนี้มุ่งเพื่อศึกษาสถานการณ์การใช้ทะเลในทุกมิติ โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิในแต่ละด้านมาวิเคราะห์ประกอบกับการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้มีอำนาจตัดสินใจ จากการศึกษาพบว่า ขอบเขตการใช้ทะเลของประเทศไทยไม่ได้มีเพียงแค่อาณาเขตทะเลของประเทศไทยเท่านั้น แต่เรายังสามารถใช้ทะเลในอาณาเขตประเทศเพื่อนบ้าน หรือประเทศอื่นๆ ที่สามารถทำความตกลงร่วมกัน รวมไปถึงทะเลหลวง หรือน่านน้ำสากลด้วย ทรัพยากรทางทะเลที่ถูกใช้สามารถสร้างผลประโยชน์ในด้านต่างๆ รวมไม่น้อยกว่า 7.4 ล้านล้านบาท อย่างไรก็ตามผลประโยชน์จำนวนนี้กลับตกอยู่ในมือคนไทยไม่ถึง 30 % อันมีสาเหตุมาจาก 1) ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด มีการใช้ประโยชน์อย่างไม่ยั่งยืน ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรม และหมดไปของทรัพยากรธรรมชาติ 2) ขาดองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการทะเลในภาพรวม 3) กฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ 4) ประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลแบบบูรณาการ และ 5) ภาครัฐขาดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการจัดการผลประโยชน์ชาติทางทะเลในภาพรวม

เป็นที่ชัดเจนว่าในอนาคตการใช้ทะเลจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สถานภาพของทรัพยากรแต่ละมิติจะเสื่อมถอยลงในอัตราเร่งอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อทั้งภายในมิตินั้นๆ และก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างมิติด้วย การบริหารจัดการจึงจำเป็นต้องพิจารณาว่าควรใช้อย่างไรให้มีความสมดุล พร้อมๆ กับการสงวนรักษาให้ทรัพยากรทุกชนิดมีใช้ได้อย่างยั่งยืน แนวทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ คือ ต้องสร้างหลักของการใช้ทะเลที่มองทะเลเป็นภาพเดียวกัน ใช้ผลที่ได้รับทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นตัวชี้วัดร่วมกันในการประเมินผลหรือตัดสินใจ โดยมีกฎหมาย และการศึกษาวิจัยเป็นเครื่องมือ ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการบริหารจัดการการใช้ทะเล ได้แก่ 1) จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล 2) ให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 3) จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับชาติเกี่ยวกับผลประโยชน์ชาติทางทะเล 4) ปรับปรุงกฎหมายและข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทะเลให้ทันสมัย และใช้ได้จริง 5) ส่งเสริมการศึกษาวิจัยแบบบูรณาการและครอบคลุมทุกมิติของการใช้ทะเล 6) หนุนรงค์ให้ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลกลายเป็นประเด็นสาธารณะ และ 7) สร้างองค์กร/หน่วยงานกลางที่ดูแลรับผิดชอบการใช้ทะเลในภาพรวม พร้อมทั้งพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบด้านการรักษาความมั่นคงทางทะเล

คำหลัก: สถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคต การใช้ทะเลอย่างยั่งยืน

Abstract

Project Code: RDG5030005

Project Title: Present Status and Future Trend of Thailand's Sustainable Utilization of the Sea

Investigators : Jarayabhand P.¹, Petpiroon S.², Jirachaisudtignkun K.³, Onoora P.⁴, Thammachau S.⁴, Thanamalarat T.⁴, Tanakorn O.⁵, Sukdanont S.⁶, Charoenpanyaying S.⁶, Rungsupa S.¹, Chanla-iad W.⁷, Losussachan W.¹, Soisodsri S.¹, Janjang P.¹

¹Aquatic Resource Research Institute Chulalongkorn University, ²Faculty of Fisheries Kasetsart University, ³Office of the Council of State, ⁴Department of Fisheries Ministry of Aquaculture and Cooperatives, ⁵Department of Treaties and Legal Affairs Ministry of Foreign Affairs, ⁶Transportation Institute Chulalongkorn University, ⁷Hydrographic Department Royal Thai Navy

Email address: jpaderms@chula.ac.th

Project Duration: November 2006 – October 2007

Thai's seas are invaluable natural resource assets. The multifaceted utilizations of Thai's seas have occurred without sound management and good governance. Consequently, environmental problems and associated challenges have emerged continuously. The objective of this study is to examine a wide range of marine-related issues by conducting a comprehensive review of secondary data and meetings of experts and stakeholders. The outcome from the study will be the recommendations for the high level decision makers in creating an effective and farsighted policy for Thai's seas. Findings show that the boundary of the seas that we have been used is not only limited to those under Thai jurisdiction, but also expanded to those of the neighboring countries, the high seas, as well as of other countries with whom we have agreements. Thai's seas and coasts provide considerable values to our economy. Such values account for more than 7.4 trillion Baht, of which less than 30 % is contributed to Thai people. The rest is lost due to 1) unsustainable use of limited resources resulting in the degradation of those natural resources 2) lack of knowledge and understanding necessary for effective integrated

management of coastal and marine resources 3) inefficiency of law and legislation which are essential tools to manage marine resources 4) lack of opportunities for public participation in integrated marine resource management, and 5) insufficiency of government policies and strategies to address all marine-related issues as a whole. While the future trend is an increase in uses of marine resources, the conditions of marine ecosystem have declined continuously resulting in an intensification of a conflict among resource users. Accordingly, sound management must balance diverse uses of those resources as well as protect those valuable resources at the same time. Therefore, the government must create a comprehensive framework which directs the uniform principle for multifaceted uses of the seas. Results from multidimensional monitoring including social, economic, and environmental indicators must be compared together, to evaluate the accomplishment by using legislation and best available knowledge as the instrument. Recommendations for comprehensive management of marine resources are as follows; 1) to establish the commission on Thailand's marine policy, 2) Thailand should ratify the UNCLOS 1982, 3) to create and develop national policies and strategies to address the marine-related issues, 4) to amend law and legislation governing uses of seas and coastal resources to be practical, clear, and up to date, 5) to promote a multidisciplinary research and education associated with multidimensional uses of sea and coastal resources, 6) to encourage public awareness and concerns on marine asset issues, and 7) to establish an organization or agency responsible specifically for management of marine-related activities as well as increase the capacity of the agency responsible for national security of the seas.

Keywords: Present Status, Future Trend, Sustainable Utilization of the Sea